

Utlåtande 2013:164 RIV (Dnr 329-1008/2013)

Central avgiftshantering för förskola, fritidshem och fritidsklubb

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Förslag till central avgiftshantering för förskola, fritidshem och fritidsklubb godkänns enligt bilaga 2 till utlåtandet med undantag av de delar som handlar om fritidsklubbar som utgår i enlighet med vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Lotta Edholm anför följande.

Ärendet

I stadens budget för 2013 fick kommunstyrelsen i uppdrag att, i samråd med utbildningsnämnden, utreda hur en central avgiftshantering för förskola och fritidshem skulle kunna organiseras. Utredningen har bestått av en arbetsgrupp och en styrgrupp med representanter från stadsledningskontoret, utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna som har tagit fram ett förslag till central avgiftshantering.

Beredning

Ärendet har remitterats till utbildningsnämnden, samtliga stadsdelsnämnder, Pysslingen Förskolor och skolor AB, Vittra AB och medlemmarna i Stockholms stads branschråd för förskolan som representerar fristående anordnare: Futuraskolan AB, Sefif, Dvärgbjörken ekonomisk förening och Skogmans förskolor AB.

Pysslingen Förskolor och skolor AB, Vittra AB, Futuraskolan AB, Sefif, Dvärgbjörken ekonomisk förening och Skogmans förskolor AB har valt att inte besvara remissen.

Utbildningsnämnden är positiv till förslaget för förskola och fritidshem, men är mer tveksam till att avgiftshantering för fritidsklubbar ska ingå.

Bromma stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslaget om en central avgiftshantering och ser de vinster som finns att göra.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslaget om central avgiftshantering.

Farsta stadsdelsnämnd ställer sig bakom förslaget om central avgiftshantering.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd är positiv till förslaget.

Hässelby-Vällingbys stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslaget.

Kungsholmens stadsdelsnämnd är i stort positiv till förslaget om förändrad avgiftshantering.

Norrmalms stadsdelsnämnd är positiv till den föreslagna centrala avgiftshanteringen.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd instämmer i att gemensamma riktlinjer bidrar till en mer likvärdig hantering mellan kommunala och fristående anordnare.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd är positiv till förslaget om en central avgiftshantering.

Skärholmens stadsdelsnämnd stödjer i stora drag förslaget till en central avgiftshantering.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslag om en central avgiftshantering.

Södermalms stadsdelsnämnd är positiv till förslaget om central avgiftshantering och instämmer med de fördelar som framgår i utredningen.

Älvsjö stadsdelsnämnd ställer sig delvis positiv till förslaget om en central avgiftshantering.

Östermalms stadsdelsnämnd anser att en fördel med förslaget kan vara att det ger möjlighet för staden att få en mer enhetlig avgiftshantering när det gäller enskilt driven verksamhet.

Mina synpunkter

Införandet av en central avgiftshantering – administrerad under servicenämnden – för förskola och fritidshem är positivt ur många aspekter. Det kommer bland annat att leda till en större likvärdighet i avgiftshanteringen

samtidigt som det blir enklare för många vårdnadshavare när de enbart har en instans att vända sig till vad gäller faktureringen. Dessutom kommer de pedagogiska verksamheterna att avlastas från en del av det administrativa arbetet som avgiftshantering idag innebär.

För att förändringen ska bli så bra som möjlig krävs det dock att systemet görs attraktivt för fristående förskolor, så att så många som möjligt ansluter sig. Då kommer effektiviteten i form av minskad administration att öka liksom likvärdigheten för vårdnadshavarna. Det ska självklart även fortsättningsvis vara möjligt för vårdnadshavarna att lämna in sina uppgifter manuellt. Ambitionen bör emellertid vara att allt fler ska använda sig av stadens e-tjänster, då detta kan minska administrationen ytterligare. Båda dessa saker ska beaktas under införandeprocessen.

Remissvaren visar att förslaget har ett starkt stöd. Den största invändningen är att samtliga förskolor – både kommunala och fristående – bör omfattas av den centrala avgiftshanteringen. Det är dock enligt stadens jurister varken förenligt med kommunallagen eller skollagen att villkora ett godkännande för fristående anordnare mot att hemkommunen sköter avgiftshanteringen. Det är således inte möjligt.

Ett införande av en central avgiftshantering för fritidsklubbar, som stadsledningskontoret föreslår, är vidare tveksamt. Skillnaden mellan fritidsklubb och förskola/fritidshem är att eleverna i fristående fritidsklubbar inte är inskrivna i systemet och endast en del av avgiften i fritidsklubb är centralt beslutad. Därför föreslås fritidsklubbarna även fortsatt hanteras som idag.

I övrigt vill jag hänvisa till utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Förslag till central avgiftshantering för förskola och fritidshem

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Roger Mogert och Tomas Rudin (båda S) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Förslag till central avgiftshantering för förskola, fritidshem och fritidsklubb enligt bilaga 2 till utlåtandet återremitteras för ytterligare beredning enligt nedanstående.

Förslaget om central avgiftshantering för förskola, fritidshem och fritidsklubb kan möjligen innebära vinster i mottagandet av föräldrar och barn. Stadens bemötande av medborgarna är en viktig del av stadens service, och de flesta stadsdelsförvaltningar tycks överens om att centraliseringen kommer att förbättra servicen. Det är positivt. Det finns dock ett par delar i förslaget som bör utvecklas innan kommunfullmäktige kan fatta beslut i frågan. Det rör sig primärt om två delar av förslaget:

I tjänsteutlåtandet anges att centraliseringen kommer att innebära effektiviseringsvinster motsvarande 10-20 heltidstjänster. Stadsdelsförvaltningarna menar, med erfarenhet från tidigare centraliseringsprocesser, att det är osannolikt.

I stadens tjänsteutlåtande anges vidare att en gemensam avgiftshantering med de enskilda bedöms olagligt, trots att flera andra kommuner i länet och landet har ett sådant system.

I och med återremissen ska det ytterligare utredas och redogöras för följande två punkter:

- Givet erfarenheterna i stadsdelsförvaltningarna, kommer förslaget verkligen att medföra effektiviseringsvinster och på vilket sätt uppnås dessa?
- Givet erfarenheterna i flera andra kommuner, vilka är de alternativa möjligheterna att ha en gemensam hantering mellan privata och kommunala aktörer?

Slutligen konstaterar vi att det här förslaget flyttar ännu en uppgift från stadsdelsnämnderna. Denna gradvisa avlövnings av stadsdelsnämnderna kräver en större diskussion om stadsdelsnämndernas roll i staden. En sådan bör snarast initieras.

Reservation anfördes av borgarrådet Daniel Helldén (MP) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att avslå förslag till central avgiftshantering
2. Att anföra följande

Vi är dessvärre inte övertygade om att detta är ett bra förslag. Det finns för många utestående frågor och invändningar mot förslaget om att införa en central avgiftshantering. Ambitionen om att minska den administrativa bördan på den pedagogiska verksamheten är bra, dock verkar inte detta förslag minska bördan något nämnvärt. I de flesta fall verkar det som att avgiften sköts av administrativ personal inom verksamheterna och inte av den pedagogiska personalen.

Utredningen utgår från antaganden och preliminära beräkningar på vad en centralisering av avgiftshandlingen skulle kunna innebära. Dels är det preliminärt hur många som arbetar med det idag, dels är det preliminärt hur många som skulle kunna komma att jobba med det. Det räcker inte som underlag för beslut anser vi.

Vi skulle också vilja vet hur stor potential det finns i att vårdnadshavare går över till e-tjänster. Hur många av de som inte gör det idag, kommer att göra det? Vilken strategi behövs för att få fler att gå över till e-tjänster?

Likvärdigheten uppfylls bara till delar, då den fristående verksamheten inte kan räknas in. En central avgiftshantering bör gälla även för fristående anordnare för att det ska vara relevant att tala om likvärdighet och effektiviseringar. Som det ser ut idag är flera av de fristående anordnarna negativt inställda till en centralisering då det inte framkommit vilken alternativkostnad det är för dem om staden tar över även deras hantering av avgifter.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Förslag till central avgiftshantering för förskola, fritidshem och fritidsklubb godkänns enligt bilaga 2 till utlåtandet med undantag av de delar som handlar om fritidsklubbar som utgår i enlighet med vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 4 december 2013

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Lotta Edholm

Ulrika Gunnarsson

Reservation anfördes av Roger Mogert, Tomas Rudin och Maria Östberg Svanelind (alla S) med hänvisning till reservationen av (S) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av Åsa Jernberg och Stefan Nilsson (båda MP) med hänvisning till reservationen av (MP) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av Ann-Margarethe Livh (V) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Förslag till central avgiftshantering för förskola, fritidshem och fritidsklubb enligt bilaga 2 till utlåtandet återremitteras för ytterligare beredning enligt nedanstående
2. I återremissen ingår dessutom att privata utförare inkluderas i förslag till nytt system
3. Enhetstaxa för fritidsklubbar oavsett regi utreds
4. Dessutom vill jag framföra följande.

Styrkan med en central avgiftshantering är likabehandling oavsett kommunal eller privat regi enligt de flesta remissinstanser. Något sådant förslag lägger dock inte föredragande borgarråd. Flera stadsdelsnämnder anger också i sina remissvar att avgiftshanteringen idag fungerar väl lokalt. En rad oklarheter i förslaget till nytt system tas upp, till exempel gränsdragning mellan placerings- och avgiftshantering, arkivering av dokument, oro för att inkomstblanketter eller placeringsvar fördröjs, övertalighet etc. Det framgår vidare att flera arbetsuppgifter verkar bli kvar lokalt trots en centralisering, till exempel utredning i samband med obetalade avgifter.

Utifrån remissvaren är det dessutom osäkert om en central avgiftshantering blir billigare för staden, tvärtom kan det bli dyrare. Stadsdelsnämnder med bra administrativa rutiner har fått högre kostnader efter tidigare centraliseringar utan att servicen blivit bättre. I detta ärende räknar en innerstadsnämnd med så små tidsvinster som 10 minuter per vecka. Förhoppningen att denna centralisering skulle skapa mer tid för det pedagogiska uppdraget verkar därför vara en villfarelse. Det vore viktigt att få klarlagt på vilket sätt som effektivitetsvinsterna ska nås. Vänsterpartiet har hävdade att staden via en oberoende aktör ska utvärdera den ekonomiska och verksamhetsmässiga nyttan med servicenämnden, innan flera arbetsuppgifter förs över. När vi tar del av remissvaren i detta ärende bekräftas att en oberoende utvärdering är nödvändig.

En central avgiftshantering för förskola, fritidshem och fritidsklubb är med hänsyn till ovanstående motiverat endast om det kan göras troligt att det blir enklare och mer likvärdigt för alla vårdnadshavare samt om det blir säkrare för staden och likvärdigt för utförarna när alla avgifter hanteras av samma instans. Ett tungt argument för staden är att förebygga fusk med för höga avgifter eller att barn skrivs in för att rekvirera förskolepeng eller motsvarande fast barnet ännu inte börjat i verksamheten. Ett nytt system som bygger på e-tjänster förutsätter också att pappersblanketter får finnas kvar. I Skärholmen är det exempelvis cirka 70 % av föräldrarna som lämnar in pappersblankett, då de inte har möjlighet eller kunskap att använda e-tjänsten. Möjligheter till muntliga kontakter måste kunna behållas för att reda ut missförstånd, förtydliga begrepp i blanketterna etc. även om ett centralt system införs.

En central avgiftshantering förutsätter att privata utförare är med i systemet. Annars råder inte konkurrensneutralitet. Det är inte heller motiverat att ytterligare avlöva stadsdelsnämnderna på uppgifter, om det inte finns uppenbara vinster ur ett medborgarperspektiv. Det är också tydligt i remissvaren att de positiva effekterna bedöms försvagas eller utebli om inte alla privata utförare är med. Ändå föreslår föredragande borgarrådet att systemet ska införas utan obligatorium och sätter sitt hopp till den frivilliglinje som varit så misslyckad för anslutningen till den gemensamma förskolekön. Av stadsledningskontorets utredning framgår att tio av tolv tillfrågade kommuner tar in avgifter centralt för både fristående och kommunala verksamheter. Solna är en av dem, och de upplevde inga problem vid införandet av systemet. Staden bör hävda, om så behövs i en juridisk process, att det är en mycket rimlig princip att ha en avgiftshantering som garanterar att vårdnadshavaren per automatik betalar avgift för samma period som utföraren får ersättning från staden.

När det gäller fritidsklubbar ska de givetvis ingå i ett eventuellt nytt system, om och när det ska införas. Staden kan dessutom inte fortsätta med nuvarande system för klubbavgifterna, som kan variera mellan 200 kr och 5 175 kr per termin i fristående verksamheter enligt kommunens utredningstjänst. Det finns starka skäl att utreda om avgifterna i vissa fristående fritidsklubbarna är skäliga, eftersom de enligt skollagen inte får vara oskäligt höga.

Alla barn ska kunna gå i en fritidsklubb med likvärdig kvalitet, vilket dagens avgiftssystem på intet sätt garanterar. Avgiften måste vara enhetlig i likhet med avgifter till förskola och fritidshem. Vi ser fritidsklubbarnas verksamhet som en förebyggande insats som behöver nå alla barn. Tillgången till strukturerade fritidsaktiviteter efter skolan, viss tillsyn och mellanmål är guld värt för många elever. I grunden anser vi att fritidsklubbar för 10-12-åringar ska vara kostnadsfria, vilket vi i flera års tid har föreslagit i vår budgetreservation. I väntan på en sådan reform anser vi att avgifterna ska vara enhetliga i kommunala och fristående verksamheter, och inte högre än 350 kr som avgiften är i de kommunala fritidsklubbarna. Möjligheten till nedsättning av avgiften ska finnas. Om så krävs ska staden dessutom höja ersättningen till fritidsklubbarna, så att en god kvalitet kan ges alla barn.

ÄRENDET

I stadens budget för 2013 fick kommunstyrelsen i uppdrag att, i samråd med utbildningsnämnden, utreda hur en central avgiftshantering för förskola och fritidshem skulle kunna organiseras. Utredningen har bestått av en arbetsgrupp och en styrgrupp med representanter från stadsledningskontoret, utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna som har tagit fram ett förslag till central avgiftshantering.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 juni 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret välkomnar förslaget till central avgiftshantering för förskola, fritidshem och fritidsklubb. I dag sker avgiftshantering på olika sätt beroende på huvudman. Bland annat avgiftens storlek, regler vid obetalda avgifter, rutiner för avbetalningsplaner och uppsägning av plats på grund av obetalda avgifter kan variera. En central avgiftshantering skulle medföra större likvärdighet och enkelhet för vårdnadshavare då det är lättare att säkerställa att alla behandlas lika.

Med en central avgiftshantering skulle de pedagogiska verksamheterna avlastas från administrativt arbete och administrationen i staden totalt sett skulle minska när kunskaperna om regler för avgiftshantering samlas. Kontoret bedömer att administrationen särskilt torde minska för medelstora och små fristående förskolor och fritidshem i fråga om fakturering och kravhantering. Den nya avgiftshanterande enheten skulle å stadsdelsnämndernas och utbildningsnämndens vägnar hantera föräldraavgifter. Med ökad användning av e-tjänster är det stadsledningskontorets bedömning att en ny organisation på ett effektivt sätt skulle kunna administrera de avgiftsgrundande uppgifterna i systemet. Utredningen har i samråd med stadens jurister kommit fram till att det inte är förenligt med varken kommunallagen eller skollagen att villkora ett godkännande för fristående anordnare mot att hemkommunen sköter avgiftshanteringen. Avtal kan däremot slutas med varje enskild huvudman. Stadsledningskontoret bedömer det som viktigt att visa på effektivitetsvinsterna och att kostnaderna för dem kommer att bli lägre än vad de är idag för att få med de fristående verksamheterna.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till utbildningsnämnden, samtliga stadsdelsnämnder, Pysslingen Förskolor och skolor AB, Vittra AB och medlemmarna i Stockholms stads branschråd för förskolan som representerar fristående

anordnare: Futuraskolan AB Sefif, Dvärgbjörken ekonomisk förening och Skogmans förskolor AB.

Pysslingen Förskolor och skolor AB, Vittra AB, Futuraskolan AB, Sefif, Dvärgbjörken ekonomisk förening och Skogmans förskolor AB har valt att inte besvara remissen.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2013 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av Marina Gunnmo Grönros (V), *bilaga 1*.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 1 oktober 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till förslagen i ärendet och anser att fördelarna överväger.

För att fördelarna med en central avgiftshantering ska utnyttjas maximalt krävs dock att några förutsättningar uppfylls. Systemet behöver göras attraktivt för fristående förskolor så att så många som möjligt ansluter sig. Då kan effektiviteten i form av minskad administration öka liksom likvärdigheten för vårdnadshavarna.

Även om en mindre andel av de fristående anordnarna kommer att ansluta sig ser förvaltningen samordningsvinster då all den kommunala avgiftshanteringen centraliseras.

De flesta inkomstuppgifterna från föräldrar till verksamheterna hanteras idag manuellt. För att minska denna administration krävs att vårdnadshavarna använder stadens e-tjänster i ökad utsträckning.

Förvaltningen är positiv till förslagen för förskola och fritidshem i ärendet och anser att fördelarna överväger, men är mer tveksam till att avgiftshantering för fritidsklubbar ska ingå. Skillnaden för fritidsklubb jämfört med förskola och fritidshem är att eleverna i den kommunala fritidsklubben är inskrivna i verksamhetssystemet medan eleverna i fristående fritidsklubbar inte är inskrivna i systemet. Endast en del av avgiften i fritidsklubb är centralt beslutad. Måltidsavgiften beslutas däremot per skola utifrån självkostnaden.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2013 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av Anders Löwdin m.fl. (S), *bilaga 1*.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 25 september 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget om en central avgiftshantering och ser de vinster som finns att göra. T ex skulle man undvika att fristående huvudman skriver in barn i sin verksamhet innan de faktiskt har börjat för att kunna rekvirera förskolpeng för denna period. Det skulle över huvud taget innebära en ökad tydlighet gentemot brukarna om alla avgifter betalades till staden. Förutsatt att alla enheter, såväl kommunala som fristående, omfattas.

Det är därför förvaltningens mening att om ett villkorande av godkännandet för en fristående huvudman med att centralt fakturera vårdnadshavarna inte är förenligt med kommunallag och skollag försvagas förslaget. Det innebär att ett införande för fristående huvudmän förutsätter frivillighet och kräver ett separat avtal för varje huvudman. Därmed försvinner vinsten med ett likvärdigt system för avgiftshantering och vi behåller istället olikheter i hantering och olika villkor för verksamheter i staden.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2013 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Magnus Dannqvist m.fl. (S), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Lars Sterneby (V), *bilaga 1*.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 september 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget om central avgiftshantering. Fördelarna är många, vilket framkommer av utredningen. Särskilt positivt är att det underlättar för vårdnadshavarna om faktureringen samordnas för alla barn i familjen. Viktigt är också

att de pedagogiska verksamheterna blir avlastade administrativa uppgifter, till fördel för de pedagogiska, samt inte involveras i familjernas ekonomi.

Det vore en fördel om alla huvudmän automatiskt kunde omfattas av en central avgiftshantering. I utredningen framkommer det dock, att detta enligt stadens jurister, inte är förenligt med kommunallagen eller skollagen.

Då det gäller kostnaden för avgiftshanteringen bör varje förvaltning/huvudman få den fastställd utifrån en avläsning av barn/elevantalet en gång per år, eller möjligen en gång per termin, för att möjliggöra en god budgetplanering.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2013 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av Gunnar Sandell m.fl. (S), Mariana Moreira Duarte m.fl. (MP) och Lars Bäck (V), *bilaga 1*.

Farsta stadsdelsförvaltning tjänsteutlåtande daterat den 1 oktober 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig bakom stadsledningskontorets förslag om central avgiftshantering för förskola, fritidshem och fritidsklubb. Ett sådant system kommer att bidra till att kommunala och fristående anordnare får mer likställda konkurrensvillkor. Förslaget leder också till att det blir enklare för vårdnadshavare som nyttjar stadens tjänster inom förskola och fritidshem.

Förvaltningen bedömer att en central avgiftshantering inte kommer att leda till någon märkbar administrativ besparing för stadsdelsnämnderna. Kostnaderna kommer dock att öka eftersom servicenämnden kommer att fakturera stadsdelsnämnderna för utförande av tjänsten.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2013 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av Eva Fagerhem m.fl. (S), Jessica Jorntun m.fl. (MP) och Carita Stenbacka Tenezakis (V), *bilaga 1*.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 2 oktober 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning är positiv till förslaget. Den viktigaste fördelen för vårdnadshavaren är att det är enkelt då en enhet hanterar alla avgifter. Även likvärdigheten för vårdnadshavare utifrån att en samlad specialistkompetens handlägger avgifter är en fördel.

En nackdel som kan uppstå är den fördröjning mellan registrering av placering och registrering av avgiftsgrundande uppgifter när e-tjänsterna inte används.

Förvaltningen befarar att centraliseringen kan komma att innebära ökade kostnader för stadsdelsnämnden på samma sätt som när en effektiv och serviceinriktad faktura- och lönehantering flyttades från stadsdelsnämnden till servicenämnden. Det är heller inte säkert att kostnaderna kan minska på stadsdelsförvaltningarna eftersom arbetsuppgifterna med handläggning av avgifter är integrerade med övriga administrativa arbetsuppgifter inom förskoleverksamheten.

Stadsdelsförvaltningen har redan genomfört en effektivisering. Det viktigt att uppmärksamma eventuella gråzoner och att gränsdragningen blir tydlig mellan nämndernas uppdrag. En mer ingående kartläggning av uppgifterna och motsvarande kostnad behöver göras vid ett beslut om införande.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2013 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 30 september 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget och vill särskilt trycka på att en ny avgiftshanterande enhet skulle säkerställa större likvärdighet och enkelhet för vårdnadshavare då en enda enhet hanterar avgifter. De pedagogiska verksamheterna skulle avlastas från administrativt arbete och den totala administrationen i staden skulle också minska.

Förvaltningen vill dock poängtera att den besparing motsvarande tio heltidstjänster som omnämns i remissen kommer vara svår att uppnå, åtminstone i inledningsskedet. Stadsdelarna kommer även fortsättningsvis att ha kvar vissa delar av avgiftshandlingen så som exempelvis utredning i samband med obetalda avgifter. Det är fortfarande många föräldrar som använder pappersblanketter istället för e-tjänsten. Detta utgör ytterligare en orsak till varför förvaltningen inte ser att minskningen av antalet tjänster är realistisk i förhållande till de arbetsuppgifter som blir kvar i

stadsdelen.

För att få med de fristående verksamheterna är det viktigt att visa på effektiviseringsvinsterna och att kostnaderna för dem kommer att bli lägre än vad de har idag.

Förvaltningen vill betona vikten av att gränsdragningen mellan placerings- och avgiftshantering görs på ett förenklande sätt. Det måste vara tydligt definierat vilka områden som respektive organisation ansvarar för.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2013 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av Reijo Kittilä (V), *bilaga 1*.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 oktober 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är i stort positiv till förslaget om förändrad avgiftshantering. Det ger en enklare hantering för vårdnadshavare som kanske har barn i olika skolformer och som enligt förslaget får en sammanhållen faktura. Dessutom har vårdnadshavaren endast en administrativ enhet att vända sig till.

Den tidsvinst som en stadsdelsförvaltning ska uppnå med den centraliserade hanteringen är för Kungsholmens del närmast försumbar. Den samlade tidsåtgången för de uppgifter det gäller som handläggning av felaktiga fakturor, omprövning av inkomststoppgift (en gång per år) utgör är cirka 10 minuter/vecka.

För att uppnå konkurrensneutralitet mellan fristående och kommunala verksamheter är det också positivt att fristående anordnare inte kan välja att sätta vilka avgifter de själva vill inom den gemensamma avgiftshanteringen. Förvaltningen kan dock konstatera att det är frivilligt för de fristående verksamheterna att delta i den gemensamma avgiftshanteringen. Detta gör att en konkurrens på lika villkor fortfarande inte är uppnådd.

En farhåga är eventuellt ökade kostnader för en hantering som idag inte är särskilt omfattande.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2013 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 2 oktober 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till den föreslagna centrala avgiftshanteringen för förskola, fritidshem och fritidsklubb.

Enligt förslaget ska den nya enhetens uppdrag vara att bl.a. att fakturera vårdnadshavare, administrera avgiftsgrundande uppgifter i systemen. Två områden som idag finns på förvaltningen flyttas över till den nya enheten och det gäller besluta om och verkställa anstånd samt göra kontroller av inlämnade inkomstuppgifter.

Förvaltningen håller med representanter från stadsdelsförvaltningarna om att det kan finnas fördelar med en centraliserad avgiftshantering. Men förvaltningen vill även betona i likhet med referensgruppen vikten av att gränsdragningen mellan placerings- och avgiftshantering görs på ett förenklande sätt. Det som förvaltningen vill lyfta fram som tydligt måste framgå och definieras är vilka områden förvaltningen respektive avgiftsenheten ska ansvara för.

Avgiftshanteringen fungerar idag väl på förvaltningen och genomförs av handläggaren för förskola. Enligt handläggarens uppgifter är det en liten del av uppdraget att hantera. Utifrån förvaltningens erfarenheter av att kostnaderna vid införandet och användandet av kontaktcenter för förskolan är höga, bör dessa ställas i relation till den påvisade besparingen.

På stadsdelen bedrivs ca 50 % av verksamheterna i fristående regi, vilket gör att många familjer har förskole- och skolbarn i både fristående och kommunal regi. I och med att införande för fristående huvudmän skulle vara frivilligt och utifrån erfarenhet av det svaga intresset från de fristående verksamheterna att gå med i stadens gemensamma kö bör intresset för en gemensam avgiftshantering undersökas nogga innan beslut tas.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2013 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Anki Erdmann (V) och Birgitta Hald-Svensson m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 oktober 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i att gemensamma riktlinjer bidrar till en mer likvärdig hantering mellan kommunala och fristående anordnare av förskola, fritidshem och fritidsklubb. En samlad faktura för vårdnadshavare med barn i olika verksamheter skapar en enkelhet för vårdnadshavaren. Förslaget bidrar också till att frigöra administrativa resurser som istället kan användas i arbetet med barnen.

Förslaget förutsätter ökad användning av stadens e-tjänster. I Rinkeby-Kista använder vårdnadshavare i hög utsträckning blanketter istället för de webbaserade e-tjänsterna. Förvaltningen konstaterar att det är ett långsiktigt mål och vill betona att det i förslaget tydligt bör framgå hur enheten planeras arbeta med avgiftshantering för vårdnadshavare som initialt inte använder e-tjänsterna.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2013 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Alexandra Mattsson (V), *bilaga 1*.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 9 september 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till förslaget om en central avgiftshantering för förskola, fritidshem och fritidsklubb. Förslaget innebär att avgifter hanteras på ett mer likvärdigt sätt vilket är en fördel för familjer med barn i flera verksamheter. Fördelen begränsas dock av att de fristående utförarna själva avgör om de vill delta. Avlastning från administrativt arbete för att ge mer tid åt det pedagogiska uppdraget gäller inte kommunal förskoleverksamhet.

Genomförs en central avgiftshantering förutsätter förvaltningen att intäktskravet hanteras centralt.

Ekonomiska konsekvenser

Förvaltningen bedömer inte att de ekonomiska vinsterna är så stora. Genomförs förslaget om central avgiftshantering bedömer förvaltningen att förvaltningens arbetsuppgifter minskar med en knapp helårsanställning.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2013 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 26 september 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen stödjer i stora drag förslaget till en central avgiftshantering, men anser att vissa delar i förslaget måste förtydligas eller utredas vidare för att inga arbetsuppgifter ska förbises.

Förvaltningen instämmer i bedömningen att det kommer att vara positivt för medborgarna i Stockholm med en central avgiftshantering då alla medborgares avgifter kommer att hanteras på samma sätt, i enlighet med likställighetsprincipen. Förvaltningen vill särskilt lyfta fram att en stor förenkling sker när föräldrarna kommer att få endast en faktura och kan vända sig till en enda myndighet med frågor.

Förvaltningen vill dock belysa vissa aspekter i förslaget som bör finnas med i arbetet om förslaget verkställs.

I utredningen står det att om förslaget genomförs kommer fler föräldrar att använda e-tjänsten. Detta är mycket möjligt, men det går ändå inte att förbise de som fortfarande inte kan använda sig av e-tjänsten av olika anledningar. I Skärholmen är det fortfarande en majoritet, cirka 70 procent, av inkomstuppgifterna som lämnas in via blankett. Många av föräldrarna i Skärholmen har inte möjligheten eller kunskapen att använda e-tjänsten. Det måste finnas en fungerande lösning även för dessa föräldrar.

Förvaltningen vill även understryka att den positiva delen av förslaget som gäller att alla vårdnadshavare behandlas lika, inte kommer att ske om fristående aktörer frivilligt ska besluta om anslutning till avgiftshanteringen. Till exempel går det inte att säkerställa att samtliga vårdnadshavares angivna inkomst jämförs med den deklarerade inkomsten. Om någon aktör väljer att inte ansluta sig blir det genast mycket svårare att säkerställa en likabehandling av alla vårdnadshavares avgifter. Likabehandlingen är en av förslagets allra största styrkor och denna aspekt bör behandlas på nytt.

Det måste specificeras i detalj vilka dokument som avgiftsenheten har ansvar för och vilka som de övriga 15 nämnderna och andra aktörer har ansvar för. I förslaget står det att dagens 15 nämnder och andra huvudmän ska ha ansvaret för att arkivera dokument kopplade till avgiftshantering. Detta anser förvaltningen är orimligt då det är avgiftsenheten som kommer att handlägga frågor om avgifter. Då borde de ha tillgång till alla dokument gällande avgiftshantering. Särskilt eftersom det är skrivet i förslaget att det är viktigt att säkerställa att verksamheterna ger tydlig information att inkomstblanketten ska skickas till avgiftsenheten.

Förvaltningen önskar även ett förtydligande av vad som avses med formuleringen ”beslut om nedskrivning” på sidan 8.

Det kan uppstå problem kring var föräldrarna/vårdnadshavarna skickar sin inkomstblankett eller svar på platserbjudande. Såsom förslaget är skrivet finns det ingen annan tolkning än att den nämnd eller verksamhet som skickar ut platserbjudanden även ska skicka ut inkomstblankett och information om

avgiftshanteringen. Om föräldrarna väljer att svara brevlades ska de skicka inkomstblanketten till en adress och svaret på placeringserbjudandet till en annan. Detta kan medföra att inkomstblanketter eller placeringssvar fördröjs. I de fallen bör avgiftsenheten och berörd verksamhet ha tät kontakt för att exempelvis ett erbjudande inte ska dras tillbaka, trots att föräldrarna svarat i tid.

Förvaltningen anser att om en ny organisations skapas som kommer att ta över arbetsuppgifter från stadsdelsnämnderna, där nämnderna sedan förväntas betala, måste personal som arbetar med frågorna följa med till den nya organisationen. Stadsdelsnämnderna riskerar annars att få dubbla kostnader, både för befintlig personal och för den tjänst som den nya organisationen säljer.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2013 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av Awad Hersi m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Ornina Younan m.fl. (S), *bilaga 1*.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 17 september 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen ställer sig positiv till förslag om en central avgiftshantering för förskola, fritidshem och fritidsklubb. Sett till staden som helhet är det positivt att avgiftshanteringen centraliseras.

Det är förvaltningens bedömning att för att få en så bra och smidig hantering som möjligt måste aktuella e-verktyg utvecklas och testas på ett sådant sätt att staden kan säkerställa en hög driftsäkerhet.

Avgiften till fritidsklubbarna omfattas inte av maxtaxan och därav varierar avgifternas storlek.

Rektor kan själva sätta avgiften, dock får den inte enligt skollagen vara oskäligt hög. Förvaltningen anser att vid ett införande av central avgiftshantering bör rektorerna även fortsättningsvis få besluta om avgiftens storlek inom den centrala hanteringen.

Vid planeringen av den nya avgiftsenheten är det viktigt att beakta att det finns bostadsområden där jämförelsevis många vårdnadshavare fortfarande använder sig av pappersblanketter både när de söker plats och när de ska uppge sin inkomst. Det finns skäl att tro att övergången till användandet av e-tjänster kan ta längre tid i dessa bostadsområden. Den nya avgiftsenheten bör ta hänsyn till detta vid införandet av

central avgiftshantering.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2013 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av Anders Göransson m.fl. (S), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Anna-Klara Müntzing m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Gunnar Ågren (V), *bilaga 1*.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 1 oktober 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till förslaget om central avgiftshantering och instämmer med de fördelar som framgår i utredningen.

Idag får vårdnadshavare fakturor från olika håll i staden om man har barn i kommunal och fristående verksamhet. Likaså om man har barn i förskola och skola samtidigt. Det torde underlätta för familjen att få en faktura och ha en och samma förvaltning som hanterar alla avgifter.

Kontroll av inkomstuppgifter görs idag olika i staden, vissa granskar allas inkomster och andra gör inga kontroller. Om samma enhet hanterar alla avgifter kan förutsättningarna för likvärdig bedömning i staden öka.

Om alla vårdnadshavare med automatik får betala avgift för samma period som huvudmannen får ersättning säkerställs att peng betalas ut till den förskola där barnet är.

De positiva effekterna av förslaget förutsätter att fristående verksamheter väljer att ansluta sig till den centrala avgifts-hanteringen.

De köhandläggare som idag hanterar fakturafrågor avsätter cirka 10 % av arbetstiden till ärenden om fakturor. Å andra sidan an-sluter sig alltfler fristående förskolor till den gemensamma kön vilket innebär ökad arbetsbelastning. Förslaget om central avgiftshantering kan innebära effektivisering av den totala administrationen i staden och därmed frigöra tid för det pedagogiska uppdraget. Förvaltningen kan dock känna en oro för vad den centrala avgiftshantering kommer att kosta.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2013 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av Bo Sehlin m.fl. (S) och Jenny Norberg (V), *bilaga 1*.

Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 oktober 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig delvis positiv till förslaget om en central avgiftshantering för förskola, fritidshem och fritidsklubb.

Förslaget innebära en ökad tydlighet gentemot brukarna om alla avgifter betalas till staden. Det innebär också att avgifter hanteras på ett mer likvärdigt sätt vilket är en fördel för familjer med barn i flera verksamheter och hos flera huvudmän.

Förutsättningen är dock att alla enheter, såväl kommunala som fristående, omfattas. Fördelarna kan annars begränsas av att de fristående utförarna själva avgör om de vill delta.

Avlastning från administrativt arbete för att ge mer tid åt det pedagogiska uppdraget gäller inte kommunal förskoleverksamhet. Förvaltningen har dessutom erfarenheten att den administration som centraliseras till serviceförvaltningen blir dyrare för respektive stadsdelsförvaltning än när arbetsuppgifterna ligger på stadsdelsförvaltningen. Genomförs en central avgiftshantering förutsätter förvaltningen att intäktskravet också hanteras centralt.

Förvaltningen föreslår därmed att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2013 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av Birgit Marklund Beijer m.fl. (S), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Jaime Barrios m.fl. (V), *bilaga 1*.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 11 oktober 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Föräldrar ändrar sina uppgifter ofta med många fel som följd. Det har under åren visat sig att många muntliga kontakter behövs för att reda ut missförstånd, förtydliga svåra begrepp i blanketterna och ge föräldrarna en bra service. Med en centraliserad hantering finns risken att denna service försämras. Föräldrarna har idag direkt kontakt med handläggaren och servicegraden är mycket hög. Den nära kontakten handläggare - förälder lägger en positiv grund till föräldrarnas upplevelse av förskoleverksamheten i stadsdelsområdet.

Erfarenheterna är blandade i staden av tidigare genomförda administrativa centraliseringar. Ibland har de gett bättre service, ibland sämre. När det gäller kostnaderna har det ibland blivit lägre kostnad, ibland när man redan haft en effektiv lokal hantering har centraliseringen tyvärr lett till högre kostnader utan att servicen blivit bättre.

En fördel med förslaget kan vara att det ger möjlighet för staden att få en mer enhetlig avgiftshantering när det gäller enskilt driven verksamhet. Idag kan avgiftshanteringen se väldigt olika ut inom enskilt driven verksamhet, där vi har allt från stora koncerner med en uppbyggd administration till små föräldrakooperativ med ”kontoret på fickan”.

Man ska dock ta i beaktande att enligt SLK:s utredning har ungefär hälften av de tillfrågade enskilt drivna verksamheterna varit negativa till förslaget. Man vill så långt som möjligt ha ett självbestämmande över sin verksamhet - det är ofta därför man har startat den, man känner en osäkerhet kring vad en centraliserad kommunal avgiftshantering kommer att kosta och man ser egentligen inga problem med dagens system.

RESERVATIONER M.M.

Utbildningsnämnden

Reservation anfördes av Marina Gunnmo Grönros m.fl. (V) enligt följande.

Nämnden beslutar delvis enligt förvaltningens förslag.
Därutöver vill vi framföra följande.

Det är bra att det ska införas en central avgiftshantering. Framförallt vid val av mellanstadieverksamhet (fritidsklubb) där kostnaderna per termin enligt uppgifter från Utredningstjänsten är extremt varierande bland de fristående verksamheterna.

Vi har sammanställt dessa uppgifter i vänsterpartiet och ser att spridningen bland de högsta utgifterna som kan tas ut per termin i en fristående fritidsskola varierar från 200- 5175 kr. Utav de 46 skolor vi har fått uppgifter om är det bara 1 som är billigare än de kommunala, 10 st som kostar lika mycket som de kommunala och resterande 35 ligger över stadens avgifter vilket alltså innebär att 76 procent av de fristående fritidshemmen är dyrare än de kommunala alternativen. Utav dessa kostar 63 procent mer än 1000 kr per termin vilket är närmare 3 gånger så mycket som de kommunala.

kr/termin (max belopp)	Fristående (antal)	Kommunal (antal)	Totalsumma	Kumulativ procent fristående
200	1		1	100%
350	10	87	97	98%
400	2		2	76%
500	1		1	72%
700	1		1	70%
800	1		1	67%
900	1		1	65%
1125	1		1	63%
1350	2		2	61%
1500	1		1	57%
1570	1		1	54%
1800	2		2	52%
1890	1		1	48%
2000	1		1	46%

2025	2		2	43%
2250	3		3	39%
2475	1		1	33%
2500	1		1	30%
2700	3		3	28%
3150	1		1	22%
3355	1		1	20%
3375	1		1	17%
3600	1		1	15%
3690	1		1	13%
3780	4		4	11%
5175	1		1	2%
Totalsumma	46	87	133	

*termin definierat som 4,5 månader (genomsnitt vår och höst)

Detta är en orimlig skillnad i avgifter och visar att den fria konkurrerande marknaden utan prisreglering inte fungerar och att det är oerhört viktigt för föräldrar att kunna jämföra prisskillnader och verksamheter.

Vi föreslår därför att:

Den centrala avgiftshanteringen ska vara obligatorisk för både kommunala och fristående.

Ett system för enhetstaxa även för de fristående aktörerna ska utredas.

Bromma stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Anders Löwdin m.fl. (S) enligt följande.

Att delvis tillstyrka förvaltningens förslag till beslut och att därutöver anför följande:

Vi instämmer i huvudsak till förvaltningens förslag svar på remissen. Vi har dock några invändningar:

För det första begriper vi inte varför Stockholms stad gör en annan bedömning än de andra närbelägna kommuner som nämns i tjänsteutlåtandet: Huddinge, Uppsala, Solna, Sollentuna, Nacka, Järfälla, Upplands Väsby, Vaxholm, Österåker och Täby. Alla är de kommuner som anser att det inte ska vara frivilligt för privata anordnare att ansluta sig till den centrala avgiftshanteringen.

Det är mycket talar för att vi inte ska ha ett frivilligt system, särskilt som ett av syftena med att införa central avgiftshantering enligt tjänsteutlåtandet är att stävja fusk: ”Denna typ av problematik blir självreglerande om alla vårdnadshavare med automatik får betala föräldraavgift för samma period som förskolepengen utbetalas.”

För det andra är en av nackdelarna med att införa en central avgiftshantering enligt tjänsteutlåtandet att fristående anordnare inte längre kan välja att sätta vilka avgifter de önskar. Detta menar vi tvärtom är en fördel med det föreslagna systemet - och ännu en

orsak till att slopa frivilligheten. Vi socialdemokrater slår vakt om den generella välfärden. Vi är alla med och finansierar de fristående förskolorna och fritidshemmen. Då ska inte dessa kunna sätta egna avgifter.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Magnus Dannqvist m.fl. (S) enligt följande.

Vi kan inte se några fördelar i att ytterligare avlöva stadsdelsnämnderna uppgifter. Vi anser att det är viktigt för invånarna att stadsdelsnämnderna är kontaktpunkt i alla kommunala frågor inom vårt område, det gäller även förskolan och skolan. Det går uppenbarligen inte heller att ta in avgifter den föreslagna vägen för de privata förskolorna. Det är därutöver tveksamt om det är möjligt att minska stadens kostnader genom detta förslag.

Särskilt uttalande gjordes av Lars Sterneby (V) enligt följande.

Vi kan se fördelar med en central avgiftshantering som även innefattar fristående utförare, framförallt för att förebygga fusk exempelvis med för höga avgifter eller att barn skrivs in för att kunna rekvirera förskolepeng fast de ännu inte går i verksamheten. Det borde också bli enklare och mer säkert för vårdnadshavaren om alla avgifter hanteras av samma instans.

Farsta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Gunnar Sandell m.fl. (S), Mariana Moreira Duarte m.fl. (MP) och Lars Bäck (V) enligt följande.

Nämnden avslår förslaget om centralisering av avgiftshanteringen samt anför därutöver följande.

Vi kan inte se några fördelar i att ytterligare avlöva stadsdelsnämnderna uppgifter. Vi anser att det är viktigt för invånarna att stadsdelsnämnden är kontaktpunkten i alla kommunala frågor inom vårt område, det gäller även förskolan och skolan. Det går tydligen inte heller att ta in avgifter den föreslagna vägen för de privata förskolorna. Villkoren och förutsättningarna för de kommunalt och privat drivna förskolorna ska vara så lika som möjligt. Det är inte heller möjligt att minska stadens kostnader genom detta förslag, enligt förvaltningen kommer de att öka!

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Eva Fagerhem m.fl. (S), Jessica Jormtun m.fl. (MP) och Carita Stenbacka Tenezakis (V) enligt följande.

Nämnden avstyrker förslaget om centralisering av avgiftshanteringen, samt anför därutöver följande:

Vi kan inte se några fördelar med att ytterligare avlösa stadsdelsnämnderna på uppgifter. Vi anser istället att stadsdelsnämnderna ska få utökat ansvar för olika kommunala verksamheter. Det finns dessutom, enligt vad förvaltningen skriver i ärendet, risk för att förslaget kan komma att innebära ökade kostnader för stadsdelsnämnden på samma sätt som när administrativa arbetsuppgifter tidigare flyttades från Stadsdelsnämnderna. Likaså finns det en risk för dubbelarbete.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Reijo Kittilä (V) enligt följande.

1. Nämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Nämnden anser att de privata utförarna utan undantag ska inkluderas i systemet.
3. Nämnden anför därutöver följande:

En central avgiftshantering innebär stora fördelar framförallt för den enskilda vårdnadshavaren då det blir både enklare och säkrare om alla avgifter hanteras av samma instans.

Detta förutsätter givetvis att även privata utförare obligatoriskt inkluderas i systemet. Det är svårt att se att förslaget innebär vare sig administrativa eller andra fördelar om det är frivilligt för vissa utförare att ansluta sig. Frivilligheten skulle naturligtvis även innebära ett avsteg från den konkurrensneutralitet mellan olika utförare som den borgerliga majoriteten åtminstone i princip brukar värdera väldigt högt.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Anki Erdmann m.fl. (V) och Birgitta Hald-Svensson m.fl. (MP) enligt följande.

Vi kan se fördelar med en central avgiftshantering som även innefattar fristående utförare, framförallt för att förebygga fusk exempelvis med för höga avgifter eller att barn skrivs in för att kunna rekvirera förskolepeng fast de ännu inte går i

verksamheten. Det borde också bli enklare och mer säkert för vårdnadshavaren om alla avgifter hanteras av samma instans.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Alexandra Mattsson (V) enligt följande.

Vi kan se fördelar med en central avgiftshantering som även innefattar fristående utförare, framförallt för att förebygga fusk exempelvis med för höga avgifter eller att barn skrivs in för att kunna rekvirera förskolepeng fast de ännu inte går i verksamheten. Det borde också bli enklare och mer säkert för vårdnadshavaren om alla avgifter hanteras av samma instans.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Awad Hersi m.fl. (MP) enligt följande.

Att avvisa förslaget om central avgiftshantering för förskola, fritidshem och fritidsklubb.

Vi konstaterar att det i svaret finns många kloka synpunkter, även om vi väljer ett annat ställningstagande än det förvaltningen föreslår.

Vi anser i likhet med förvaltningen att det i remissen finns en övertro på effektivitetsvinster som kan åstadkommas med e-tjänsterna, särskilt med tanke på att det i vår stadsdel är väldigt många föräldrar som inte ens använder e-tjänsterna. I remissen räknas med att det ska gå att göra stora personalbesparingar och att antalet personal som arbetar med avgiftshanteringen och relaterade uppgifter ska i det närmaste kunna halveras. Vi tror att detta är för optimistiskt räknat.

Vi anser att närhetsprincipen ska värnas och uppgifterna hanteras nära brukarna. När det finns frågor runt avgifter för förskolan är det bra att det går att ringa stadsdelsförvaltningen och ställa frågor. Det kan också tänkas att många föräldrar tycker att det är enkelt och tydligt att avgifter för förskola, fritidshem och fritidsklubb hanteras separat – vill brukarna ha ett gemensamt system?

Ska det finnas ett centralt avgiftshanteringssystem bör detta omfatta, förutom de kommunala verksamheterna, även en majoritet av friförskolorna, samt fritidshem samt fritidsklubbar som är kopplade till friskolorna. Då måste avgiftshanteringssystemet kunna hantera de fristående verksamheternas möjlighet att själv sätta storleken på avgifterna.

Vi anser vidare att de e-tjänster som finns idag är underutvecklade. Här i kan också finnas en orsak till att det inte är fler föräldrar som använder det idag.

Särskilt uttalande gjordes av Ornina Younan m.fl. (S) enligt följande.

Vi ställer oss positiva till en central avgiftshantering, när det gäller förskola och fritidshem. Däremot befarar vi att fritidsklubbarna i utsatta områden kommer att hamna i kläm. Idag är det varje rektor på respektive skola som bestämmer avgiften. I områden som är ekonomiskt utsatta har rektorerna en större kompetens att avgöra vilken nivå avgiften ska ligga på.

Det betyder att de anpassar den efter läget och det leder till att de elever som har störst behov av fritidsaktiviteter också har möjligheten att delta. Vi befarar att det kommer att bli en försämring om beslut om avgiften för fritidsklubbarna flyttas över från rektorer med god lokalkännedom till central instans i staden där man har mindre kunskap om förhållandena i respektive stadsdel.

Södermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Anders Göransson m.fl. (S) enligt följande.

Att delvis tillstyrka förvaltningens förslag till beslut och att därutöver anför följande:

Socialdemokraterna instämmer i huvudsak i förvaltningens förslag till svar på remissen. Vi har dock några invändningar:

För det första förstår vi inte varför Stockholms stad inte kan gå samma väg som de andra närbelägna kommuner som nämns i tjänsteutlåtandet: Huddinge, Uppsala, Solna, Sollentuna, Nacka, Järfälla, Upplands Väsby, Vaxholm, Österåker och Täby. Alla är de borgerliga kommuner som förstår att det inte ska vara frivilligt för privata anordnare att ansluta sig till den centrala avgiftshanteringen.

Vi har liknande erfarenheter här på Södermalm. Endast 18 av de enskilda förskolorna på Södermalm har anslutit sig till stadens kö – detta trots att det numera utgår en ekonomisk ersättning på 1 000 kr per barn.

Mycket talar för att vi inte ska ha ett frivilligt system, särskilt som ett av syftena med att införa central avgiftshantering enligt tjänsteutlåtandet är att stävja fusk: ”Denna typ av problematik blir självreglerande om alla vårdnadshavare med automatik får betala föräldraavgift för samma period som förskolepengen utbetalas.”

För det andra är en av nackdelarna med att införa en central avgiftshantering enligt tjänsteutlåtandet att fristående anordnare inte längre kan välja att sätta vilka avgifter de önskar. Detta menar vi tvärtom är en fördel med det föreslagna systemet - och ännu en orsak till att slopa frivilligheten. Vi socialdemokrater slår vakt om den generella välfärden. Vi är alla med och finansierar de fristående förskolorna och fritidshemmen. Då ska inte dessa kunna sätta egna avgifter.

Reservation anfördes av Anna-Klara Müntzing m.fl. (MP) enligt följande.

Att remissen besvaras med nedanstående,

Det är anmärkningsvärt att det ej finns en beräkning av vad tänkt centralisering kostar. Att dra in 10 heltidstjänster och anse att det är en besparing utan att ha gjort en kostnadsberäkning är inte rimligt. Om kostnaderna är i paritet med varandra eller även om central hantering är ngt billigare ska det ställas mot att 10 personer förlorar sina jobb. Med tanke på arbetslösheten och svårigheten att finna likartade jobb är detta knappast ngt att föredra. Så stor är knappast brukarnytan i förslaget.

Särskilt uttalande gjordes av Gunnar Ågren (V) enligt följande.

Ett allvarligt problem med förslaget är att det stora antalet privata utförare gör att de samordningsvinster, som skulle kunna uppnås med förslaget, sannolikt till stor del uteblir. Enligt förslaget skall beslut som rör enskilda individer, exempelvis beslut om anstånd, fattas av kommunens serviceförvaltning. Detta innebär en risk för att besluten fattas med sämre kunskap om den enskilda individens eller familjens situation.

Ett förslag om centraliserad avgiftshantering bör i första hand fattas med utgångspunkten att man skall förbättra kommunens avgiftshantering. Att på förhand tillgodoräkna sig besparingar i form lägre personalkostnader kan äventyra denna målsättning.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Bo Sehlin m.fl. (S) och Jenny Norberg (V) enligt följande.

1. att avstyrka remissen
2. att därutöver anföra följande

Att centralisera avgiftshandlingen för förskola, fritidshem och fritidsklubb är ytterligare ett led i alliansens nedläggning av stadsdelsnämnderna. På annat sätt går det inte att tolka den ständiga avlövningsen av stadsdelsnämnderna och det ideliga centraliserandet av den ena uppgiften och verksamheten efter den andra. Vi kan inte se hur denna centralisering stärker den lokala demokratin.

Vi avslår remissens förslag om central avgiftshantering för förskola, fritidshem och fritidsklubb. Det vore bättre att inleda ett arbete med att likställa de kommunala och privata förskolorna, fritidshemmen och fritidsklubbarna så att stadsdelsnämnderna kunde arbeta med gemensamma köer, skyldighet för de privata att ta emot de barn som söker i mån av plats och med ett gemensamt avgifts- och intäktssystem.

En ytterligare anledning till att avslå remissen är att det inte går att redovisa några besparingar för staden med det föreslagna systemet.

Östermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Birgit Marklund Beijer m.fl. (S) enligt följande.

Nämnden avslår förslaget om centralisering av avgiftshanteringen samt anför därutöver följande.

Vi kan inte se några fördelar i att ytterligare avlöva stadsdels-nämndernas uppgifter. Vi anser att det är viktigt för invånarna att stadsdelsnämnderna är kontaktpunkt i alla kommunala frågor inom vårt område, det gäller även förskolan och skolan. Det går uppenbarligen inte heller att ta in avgifter den föreslagna vägen för de privata förskolorna. Förvaltningen är i sitt tjänsteutlåtande inte heller helt positiv till förslaget om en centralisering av avgifterna.

Särskilt uttalande gjordes av Jaime Barrios m.fl. (V) enligt följande.

Vi kan se fördelar med en centraliserad avgiftshantering för kommunal och enskilt drivna förskolor, fritidshem och fritidsklubbar, framförallt för att förebygga fusk exempelvis med för höga avgifter eller att barn skrivs in för att kunna rekvirera förskole peng fast de ännu inte går i verksamheten. Det borde också bli enklare och mer säkert för vårdnashavaren om alla avgifter hanteras av samma instans.